

VIII kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **KOMISJI ŁĄCZNOŚCI Z POLAKAMI
ZA GRANICĄ (NR 10)**
z dnia 27 stycznia 2016 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Łączności z Polakami za Granicą (nr 10)

27 stycznia 2016 r.

Komisja Łączności z Polakami za Granicą, obradująca pod przewodnictwem posła **Michała Dworczyka (PiS)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

- pierwsze czytanie komisyjnego projektu uchwały w sprawie upamiętnienia 80. rocznicy deportacji Polaków do Kazachstanu (druk nr 193),
- sprawy różne.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Leszek Jasiński**, **Anna Osińska** z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych oraz **Michał Baranowski** – legislator z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Proszę państwa, otwieram kolejne posiedzenie Komisji Łączności z Polakami za Granicą.

Mamy jeden punkt porządku dziennego: pierwsze czytanie komisyjnego projektu uchwały w sprawie upamiętnienia 80. rocznicy deportacji Polaków do Kazachstanu (druk nr 193).

Nie będę omawiał tego projektu, ponieważ raz już na komisji nim się zajmowaliśmy, od razu przejdę do pytania.

Czy są jakieś sugestie odnośnie tekstu?

Zgłosiła się pani poseł Anna Schmidt-Rodziewicz, potem – pani poseł Joanna Fabisiak. I pan poseł chyba, tak?

Poseł Tomasz Jaskóła (Kukiz15):

Ja co do porządku, więc nie wiem, czy w tej kolejności?

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

W takim razie, przepraszam.

Jeszcze raz – czy są uwagi do porządku?

Poseł Tomasz Jaskóła (Kukiz15):

Czy możemy wprowadzić punkt drugi w sprawie ewentualnie dyskusji krótkiej (akurat pan sprawozdawca tutaj się przygotowuje) w sprawie podkomisji do spraw tej nowej emigracji, zwłaszcza zachodnioeuropejskiej, Polaków, bo zajmujemy się tylko kierunkiem wschodnim a ten wydaje mi się bardzo mocno zaniedbany.

Pod rozwagę, oczywiście.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Mam propozycję, bo to jest, oczywiście, bardzo cenna inicjatywa i, jeżeli pan poseł uważa, że powinniśmy w tym celu powołać podkomisję to, oczywiście, możemy o tym porozmawiać. Natomiast prosiłbym i namawiałbym, żebyśmy zajęli się tym jako pierwszym punktem na kolejnym spotkaniu naszej Komisji, bo dzisiaj wiem, że mamy różne obowiązki, parlamentarzyści z naszej komisji i ja również.

W związku z tym, że chciałbym brać udział w tej dyskusji to, bardzo prosz, pana posła o zgodę na przełożenie tego punktu na kolejne posiedzenie.

Poseł Tomasz Jaskóła (Kukiz15):

Oczywiście.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Dziękuję bardzo.
Zatem przejdźmy do...

Posel Joanna Fabisiak (PO):

Jeszcze do porządku.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Bardzo proszę.

Posel Joanna Fabisiak (PO):

Panie przewodniczący, nie mam przed sobą porządku, ale chciałam zapytać, czy w porządku są sprawy różne?

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Nie ma, ponieważ dzisiaj mieliśmy mieć krótką Komisję, w trakcie której...

Posel Joanna Fabisiak (PO):

Ponieważ to już jest drugie posiedzenie Komisji, na której nie ma nie ma spraw różnych, bardzo bym prosiła, żeby taki punkt się znalazł. To nie są długie sprawy.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Dobrze, rozszerzamy zatem porządek Komisji o sprawy różne.

Czy mamy jeszcze jakieś propozycje do porządku obrad? Nie mamy. Zatem porządek dzisiejszych obrad: punkt pierwszy – pierwsze czytanie komisijnego projektu uchwały w sprawie upamiętnienia 80. rocznicy deportacji Polaków do Kazachstanu (druk nr 193), punkt drugi – sprawy różne.

Jeżeli nie usłyszę głosu sprzeciwu, uznam, że Komisja przyjęła ten porządek. Nie słyszę głosu sprzeciwu.

Przechodzimy do punktu pierwszego. O głos prosiła pani poseł Anna Schmidt-Rodziewicz, bardzo proszę.

Posel Anna Schmidt-Rodziewicz (PiS):

Szanowny panie przewodniczący, panie i panowie posłowie, chciałabym zaproponować dodanie kolejnego akapitu do tekstu uchwały.

Po drugim akapicie, który rozpoczyna się od słów „Nasi Rodacy...” a kończy na wyrazach: „...trudnych warunków”, proponuję dodanie dwóch zdań o następującej treści: „Deportacji było niestety więcej. W latach 40. objęły one setki tysięcy naszych rodaków z Kresów II RP. Dokładna liczba deportowanych Polaków pozostaje trudna do ustalenia”.

W tekście uchwały jest mowa o deportacjach z lat poprzednich, z lat 20., 30., mówimy tutaj o tym okresie, myślę, że warto nawiązać do okresu II RP, do lat 40., warto, żeby ten akapit znalazł się w tekście uchwały. Warto podkreślić trudny, tragiczny los naszych rodaków w okresie lat 40.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Bardzo dziękuję za tą inicjatywę.

Rzeczywiście, uchwała wprawdzie dotyczy 80. rocznicy deportacji z Ukrainy Sowieckiej w latach 30., ale – oczywiście – byłoby niestosownym pominięcie dramatu naszych rodaków, którzy przez wojska sowieckie zostali deportowani w czasie II wojny światowej, w czasie pierwszej okupacji i drugiej okupacji sowieckiej byłych Kresów.

Pan mecenas prosi o głos.

Legislator w Biurze Legislacyjnym Kancelarii Sejmu Michał Baranowski:

Dziękuję, panie przewodniczący.

Wysoka Komisjo, tylko dla porządku formalnego (rozumiem, że państwo chcecie szybko zakończyć posiedzenie) to tylko wskazuję, że jednak pierwsze czytanie ma pewne swoje wymogi regulaminowe, czyli: uzasadnienie, debatę i pytania.

Tak, że z daleko posuniętej ostrożności wskazuję, przynajmniej należałoby wskazać, że te wszystkie trzy... albo mają się odbyć w wersji skróconej, albo... ale muszą mieć co do zasady miejsce. Natomiast, odnosząc się tak ad hoc do propozycji pani poseł, to jed-

nak wskazuję, że tytuł i treść uchwały dotyczy, tak mi się wydaje, tej jednej, konkretnej (początku) tej historycznej deportacji, tej która zaczęła się w 1936 r. i dotyczyła wywożenia tej grupy Polaków na Daleki Wschód. Z tego, co zdążyłem zauważyć – wydaje mi się, że ta poprawka pani poseł w ogóle mówi o wszystkich wywózkach.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

O kolejnych, w latach 40., tak.

Legislator Michał Baranowski:

O kolejnych, więc to już nie będzie spójne z całością tej uchwały.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

No, tak, ale...

Legislator Michał Baranowski:

Wskazuję tylko, że Sejm już podjął dwukrotnie uchwałę odnośnie, w okrągłe rocznice, raz – 70. i raz – 60., i każda z nich opierała się co do zasady historycznego punktu widzenia tylko na tej konkretnej, odnośnie – oczywiście – uzasadniając to krytycznie co do całości, ale jednak w żadnej z nich nie ma mowy o tym, że chodzi tu również o inne.

Tak, że – gdyby był to projekt ustawy – to bym powiedział, że to wychodzi poza zakres. Jeśli chodzi o uchwałę, to wydaje mi się (też to muszę powiedzieć), bo ta poprawka, już nie oceniając jej merytorycznie, wydaje mi się, że jednak rozciąga naszą uchwałę na coś innego a ta uchwała dotyczy jednak czegoś innego.

Oczywiście, możemy zmienić jej treść, ale wtedy również chyba i tutaj tytuł się powinien zmienić, bo wtedy już mówimy o czymś innym niż tylko tej konkretnej, etapie – rozumiem, bo taka jest idea, że to jest ten symboliczny początek wywózek ludności wschodniej...

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Panie mecenasie, rozumiem to zastrzeżenie, ale – z drugiej strony – wydaje mi się, że cała treść uchwały dotyczy deportacji z 1936 r. i wydaje mi się, że to uzupełnienie tak naprawdę jednym, krótkim akapitem nie niszczy sensu oddania hołdu przede wszystkim Polakom deportowanym w 1936 r. do Kazachstanu.

To nie jest ustawa (rozumiem, że uchwała powinna również być precyzyjna), ale jednak to nie jest ustawa. W związku z tym wydaje mi się, że można by dopuścić taką formułę.

I pytanie: czy jest jakaś rzeczywista przeszkoda prawna, żebyśmy uzupełnili, nie zmieniając tytułu? Ponieważ tytuł, wydaje mi się, powinien pozostać takim jakim jest (mówimy o zapomnianej, dramatycznej historii naszych rodaków na Ukrainie Sowieckiej) a tu niejako przez obowiązek tylko wspominamy o tym, że później też Polacy na Kresach cierpieli podobne szykany i podobne represje.

Dlatego pytam: czy jest, rzeczywiście, taka prawna przeszkoda, żebyśmy uzupełnili o taką propozycję pani poseł naszą uchwałę?

Legislator Michał Baranowski:

Co do zasady, jeśli chodzi o uchwały, to wydaje mi się, że takich uchwał raczej się nie analizuje. Nasze uwagi wynikają z tego (zwłaszcza, że przy tych uwagach pracuję już nie pierwszy raz), że również zwracamy w przypadku innych uchwał, że jednak jeżeli uchwała dotyczy konkretnego celu, miejsca, osoby, zdarzenia, to treść również powinna tego dotyczyć. Jeżeli pojawia się treść nowa to również ewentualnie należałoby się zastanowić czy tytuł pasuje i czy sama intencja jest oddana.

Decyzja należy do państwa. Ciężko się powołać na konkretny przepis, bo w ogóle jako takiego nie ma, ale nasze uwagi wynikają jakby z tego, że uchwała też musi mieć swój cel i konkretną budowę.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Pani poseł Fabisiak.

Posel Joanna Fabisiak (PO):

Bardzo dziękuję.

Odnosząc się do słów pana legislatora – myślę, że można rozwiązać to na stępująco, w akapicie trzecim: „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej oddaje hołd wszystkim deportowanym, represjonowanym, zmarłym” itd.

Obejmujemy wszystkich deportowanych a nie wchodzimy w pewną taką niezręczność prawną...

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Przepraszam, czy ja mogę pani poseł na chwilę przerwać i zapytać się, czy pani poseł zgodziłaby się uwzględnić, bo może rzeczywiście to byłoby lepszym rozwiązaniem, gdybyśmy zapisali intencję pani poseł Anny Schmidt-Rodziewicz w sposób zaproponowany przez panią poseł Fabisiak?

Zgodziłaby się pani poseł?

Posel Anna Schmidt-Rodziewicz (PiS):

Tak, myślę, że takie rozwiązanie jest koncyliacyjne. Jeśli dodać ten wyraz „deportowanym” przed wyrazem „represjonowanym” w trzecim akapicie to, tak naprawdę, ujmujemy obydwie akapity razem, uchwycimy sens.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Bardzo pani poseł dziękuję. Jedną sprawę mamy rozwiązana.

Teraz bardzo proszę panią poseł Fabisiak o dalszą część wypowiedzi.

Posel Joanna Fabisiak (PO):

Mam pewną sugestię.

Otóż „Po zakończeniu w 1921 roku...itd.... ponad milion Polaków pozostało”, nie – „pozostała” – do liczebnika odnosi się.

Tak, że proponowałabym, żeby tą zmianę taką drobną, gramatyczną uczynić.

Jeszcze mam dwie sugestie.

Jest stwierdzony fakt wierności Polaków polskiej tradycji, językowi, wierze i potem jest: „Z tego powodu...” proponowałabym skreślić: „po kilku miesiącach” a pozostawić: „Z tego powodu po agresywnej, antypolskiej kampanii... itd.”. Wydaje mi się, że to będzie dużo lepiej, to jest drobna stylistyczna uwaga. Te „kilka miesięcy” nie ma tu większego znaczenia, ważne, że to była agresywna, antypolska kampania – to jest tylko stylistyka.

Wreszcie ostatnia rzecz, dyskutowałam przed chwilą z panem przewodniczącym i też może jest tutaj prawda, że powinniśmy tutaj wszyscy uderzyć się w piersi, że nie była wystarczająca pomoc dla potomków polskich zesłańców w szczególności i proponowałabym ten „brak przeprowadzenia skutecznej repatriacji” zamienić na „zbyt opieszalą”, albo – „za powolną”. To też jest tylko stylistyka, ale brzmi lepiej: „zbyt opieszalą repatriację”. Sens jest dokładnie ten sam.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Pani poseł, jako inicjator, w tej trzeciej uwadze pozwolę sobie zostać przy propozycji przedłożonej państwu. Nie wiem czy pani ją zaakceptuje, czy będziemy głosować?

Zaakceptuje pani poseł?

Dobrze, czyli nie wprowadzamy tej trzeciej, dwie poprzednie propozycje pani poseł uwzględniamy.

Pan mecenas.

Legislator Michał Baranowski:

Tutaj, jeśli można, odnośnie uwag, to można je podzielić na redakcyjne i bardziej ingerujące w treść. Zasady redakcyjne poprawek poselskich nie wymagają a te ingerujące bardziej – jednak tak. Tutaj prosilibyśmy o ocenę, czy to, co pani poseł proponuje wymaga poprawki pisemnej, czy nie.

Jeśli można, sugerowałabym rozpatrywanie akapitami, bo biuro również wymaga uwag redakcyjnych, które mogą wymagać poprawek, tej uchwały.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Dobrze, to w takim razie ja poproszę o tekst uchwały.

Wydaje mi się, że przynajmniej pierwsza poprawka pani poseł Joanna Fabisiak miała charakter językowy, w związku z tym...

Legislator Michał Baranowski:

Tutaj, jeśli można.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Tak.

Legislator Michał Baranowski:

Również ta pierwsza uwaga, ten „milion Polaków pozostaje” miałyby brzmieć?

Poseł Joanna Fabisiak (PO):

„Milion pozostało”.

Legislator Michał Baranowski:

„Milion Polaków pozostało”, tak jest w tekście.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

„Milion Polaków pozostało”, czyli zostaje tak jak było, tak pani poseł?

Poseł Joanna Fabisiak (PO):

Tak.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Dobrze, czyli z jedną uwagą sobie poradziliśmy, a druga dotyczyła...

Poseł Joanna Fabisiak (PO):

Skreślenia słów: „kilka miesięcy”, stylistyka.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Też bym zakwalifikował tę poprawkę do uwag o charakterze stylistycznym, a nie merytorycznym: „Z tego powodu po agresywnej antypolskiej kampanii...”, tak?

Poseł Andrzej Kryj (PiS):

Tu by się przydało, panie przewodniczący, „po przeprowadzeniu agresywnej”, wydaje mi się, że też tak stylistycznie byłoby chyba...

Poseł Elżbieta Borowska (Kukiz15):

Albo: „w wyniku”.

Poseł Andrzej Kryj (PiS):

„Po przeprowadzeniu”, bo jak będzie tylko „po agresywnej kampanii”, to jest potrzebny czasownik, po prostu.

Poseł Joanna Fabisiak (PO):

„Po przeprowadzeniu...”, bardzo dobrze będzie brzmiało.

Poseł Dorota Arciszewska-Mielewczyk (PiS):

„Po przeprowadzonej agresywnej...”

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Dobrze. „Z tego powodu po przeprowadzeniu agresywnej antypolskiej kampanii 28 kwietnia 1936 roku, Rada Komisarzy Ludowych...” i dalej bez zmian. Tak? Dobrze.

Proszę państwa, po tej poprawce zgłoszonej przez panią poseł Joannę Fabisiak i z poprawkami innych parlamentarzystów przeczytam cały pierwszy akapit.

Proszę bardzo, pan mecenas jeszcze.

Legislator Michał Baranowski:

Czy mógłbym jeszcze kilka uwag do akapitu pierwszego?

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Tak, do pierwszego akapitu, słucham.

Legislator Michał Baranowski:

Sugeruję, żeby zdanie drugie brzmiało „Większość z nich zamieszkiwała teren Ukrainiejskiej Socjalistycznej Republiki Sowieckiej i Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Sowieckiej”.

Wydaje mi się, że te pełne nazwy tutaj w tym zdaniu powinny być wskazane, to jest uwaga pierwsza.

Uwaga druga – wskazuję, że wyraz „agresywnej” pojawia się w dwóch zdaniach następujących po sobie – „Pomimo wielu lat agresywnej polityki...” i „Z tego powodu po przeprowadzeniu agresywnej antypolskiej...”.

To jest czyste polonistyczne powtórzenie, tutaj państwo posłowie być może znaleźliby inny wyraz i uznali zasadę naszych językoznawców, to powtórzenie zasługuje na analizę.

Poseł Joanna Fabisiak (PO):

Nie, ale – dzie pan ma wątpliwość?

Legislator Michał Baranowski:

Chodzi o stylistyczne powtórzenie tego samego wyrazu w dwóch zdaniach obok siebie.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Zgadza się.

Legislator Michał Baranowski:

Jeszcze dwie uwagi czysto redakcyjne, wyrzuciłbym przecinek w zdaniu trzecim: „prowadzonej przez władze”.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Przepraszam, może pan powtórzyć?

Legislator Michał Baranowski:

Oczywiście.

Będzie to wiersz czwarty, „prowadzonej przez władze” bez przecinka i dodał bym przecinek w wierszu przedostatnim: „Z tego powodu po przeprowadzeniu agresywnej antypolskiej kampanii... (tu przecinek)...28 kwietnia...”.

Więcej uwag nie mamy. Prosimy o komentarz, czy te nazwy i czy zastąpienie wyrazu „agresywnej” w drugim lub w pierwszym zdaniu będzie wymagało zmiany.

Dziękuję

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Pani poseł proponuje, żeby w zdaniu „Pomimo wielu lat agresywnej polityki...” zastąpić „Pomimo wielu lat brutalnej polityki...”.

Tak, pani poseł?

Poseł Andrzej Kryj (PiS):

To jest dobra propozycja.

Poseł Dorota Arciszewska-Mielewczyk (PiS):

Tak, to jest dobra propozycja, tylko – w którym miejscu, czy pierwsze „agresywnej” czy drugiej.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Pierwsze, „agresywnej...” zmieniamy na „brutalnej sowietyzacji prowadzonej przez władze....”.

Poseł Andrzej Kryj (PiS):

Bardzo dobra propozycja.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Dobrze, to z tymi poprawkami czytam pierwszy akapit: „Po zakończeniu w 1921 roku wojny polsko-bolszewickiej ponad milion Polaków pozostało na terenach Związku Sowieckiego”.

Poseł Dorota Arciszewska-Mielewczyk (PiS):

Pozostawiono.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Nie, pozostało.

Poseł Dorota Arciszewska-Mielewczyk (PiS):

Tu pani poseł zmieniała.

Poseł Joanna Fabisiak (PO):

Milion pozostał.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Ponad milion Polaków.

Poseł Dorota Arciszewska-Mielewczyk (PiS):

Milion pozostał.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Dobrze, jeszcze raz.

Legislator Michał Baranowski:

Jeśli można, panie przewodniczący?

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Tak.

Legislator Michał Baranowski:

Wskazuję, że opierając się na uwagach też językoznawców, oni nie sugerują, że to jest błędna...

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Też mi się wydaje.

Legislator Michał Baranowski:

Że milion Polaków „pozostało” jednak a nie „pozostał”.

Poseł Joanna Fabisiak (PO):

To do liczebnika się odnosi.

Legislator Michał Baranowski:

Nasi językoznawcy, co do zasady, nam takie uwagi wytykają, być może jest jakiś margines błędu, to być może...

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Pani poseł, jeżeli językoznawcy zaakceptowali to prosimy o zgodę, żeby tak pozostało.

Poseł Joanna Fabisiak (PO):

Jestem językoznawcą.

Poseł Dorota Arciszewska-Mielewczyk (PiS):

Dobrze, pozostawiamy „pozostało”.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Tak jest.

Jeszcze raz: „Po zakończeniu w 1921 roku wojny polsko-bolszewickiej ponad milion Polaków pozostało na terenach Związku Sowieckiego”.

Wszyscy akceptują zdanie? Dobrze.

Kolejne zdanie: „Większość z nich zamieszkiwała tereny Ukraińskiej Republiki Sowieckiej i Białoruskiej Republiki Sowieckiej”.

Legislator Michał Baranowski:

Nie wiem, czy nie powinno być „Socjalistycznej”, bo to jest pełna nazwa USRS, czyli – historycznie rzecz ujmując – Ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Sowieckiej i, odpowiednio, Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Sowieckiej, jeżeli już mówimy o precyzyjnej nazwie.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

„...Socjalistycznej Republiki Sowieckiej i Białoruskiej...”

Poseł Mieczysław Kazimierz Baszko (PSL):

Znaleźli się na terenach USRS.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Nie znaleźli się, oni tam mieszkali od wieków.

Jeszcze raz: „Większość z nich zamieszkiwała tereny Ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Sowieckiej i Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Sowieckiej. Pomimo wielu lat brutalnej polityki sowietyzacji prowadzonej przez władze nasi rodacy zachowali polskie tradycje, język oraz przywiązanie do wiary przodków. Z tego powodu po przeprowadzeniu agresywnej antypolskiej kampanii, 28 kwietnia 1936 roku Rada Komisarzy Ludowych ZSRS podjęła decyzję o deportacji ponad 70 tysięcy Polaków do Kazachstanu.”

Nie ma uwag, z pierwszym akapitem sobie poradziliśmy.

Poseł Joanna Fabisiak (PO):

Panie przewodniczący, zgłoszę votum separatum, ponieważ orzeczenie zawsze odnosi się do podmiotu a podmiotem jest milion, więc powinno być „pozostał”.

Taka jest składnia tego zdania, ale to jest tylko votum separatum odnoszące się do budowy zdania.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Dobrze, zapisujemy votum separatum pani poseł Fabisiak.

Jeżeli nie ma innych uwag, przechodzimy do drugiego akapitu.

Bardzo proszę o propozycje uwag do drugiego akapitu. Bardzo proszę, panie mecenasie.

Legislator Michał Baranowski:

To chyba będzie wymagało poprawki, od razu powiem, że mamy tutaj pewną wersję przygotowaną.

Otóż wydaje mi się, że chyba nie można powiedzieć, że „Nasi Rodacy tygodniami podróżowali...”, co – „...byli tygodniami przewożeni...”.

Mam tutaj tę wersję, jeśli można prosić, bo to jest chyba ważne.

Poseł Dorota Arciszewska-Mielewczyk (PiS):

Tak, to jest ważne: „przewożeni”.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

„Nasi Rodacy tygodniami byli przewożeni...”

Dobrze, więc pierwszemu zdaniu z drugiego akapitu nadajemy brzmienie: „Nasi Rodacy byli tygodniami przewożeni w wagonach towarowych w odległe północne rejony Kazachstanu, gdzie porzucano ich w szczerym stepie.”

Czy ktoś ma uwagi do tej zmiany? Wszyscy akceptują. Dobrze.

„Wielu z nich zmarło z wycieńczenia, chorób oraz wskutek skrajnie trudnych warunków.”

Poseł Dorota Arciszewska-Mielewczyk (PiS):

Porzucić to jest coś a nie kogoś – „pozostawili ich na pastwę losu” – „pozostawili” a nie „pozostawiono”.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Tak, ale oni byli traktowani jak przedmioty właśnie przez władze sowieckie i chcemy to podkreślić tym stwierdzeniem.

Jeżeli nie ma innych uwag, uznaję, że akceptujemy drugi akapit.

Przechodzimy do trzeciego akapitu. Czy są propozycje zmian do trzeciego akapitu?

Poseł Dorota Arciszewska-Mielewczyk (PiS):

„Deportowanym...”

„Sejm Rzeczypospolitej Polskiej... (o tutaj)...wszystkim deportowanym, represjonowanym, zmarłym i zesłanym na nieludzką ziemię przez władze sowieckie”.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Dobrze, czyli zdanie po poprawce będzie brzmiało: „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej oddaje hołd wszystkim deportowanym, represjonowanym, zmarłym i zesłanym na nieludzką ziemię przez władze sowieckie.”

Posel Dorota Arciszewska-Mielewczyk (PiS):

„Zesłanym i zmarłym”, bo na koniec jest zmarłym.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Dobrze. „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej oddaje hołd wszystkim deportowanym, represjonowanym, zesłanym i zmarłym...”.

Posel Dorota Arciszewska-Mielewczyk (PiS):

„...na nieludzkiej ziemi przez władze sowieckie”.

Posel Mieczysław Kazimierz Baszko (PSL):

Tą nieludzką ziemię inaczej bym nazwał. Rodowici mieszkańcy, którzy tam zawsze mieszkali i na ich ziemię mówi się nieludzką.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

To jest świadome nawiązanie do Sołżenicyna, panie pośle.

Posel Dorota Arciszewska-Mielewczyk (PiS):

Oni tak to określają, mówimy o tych, których wyrzucono i deportowano.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Tak jest.

Posel Mieczysław Kazimierz Baszko (PSL):

Jaka to ma być ziemia.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

„Na nieludzkiej ziemi...”, prawda, „...i zmarłym na nieludzkiej ziemi”?

Posel Dorota Arciszewska-Mielewczyk (PiS):

Tak, „...na nieludzkiej ziemi”.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Wykreślamy” ...przez władze sowieckie”, w tej sytuacji.

Posel Dorota Arciszewska-Mielewczyk (PiS):

Dlaczego?

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Dlatego, że jak „zmarłym na nieludzkiej ziemi”.

Posel Dorota Arciszewska-Mielewczyk (PiS):

Nie, to mamy tak: „zesłanym przez władze sowieckie”.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Zesłano, cały czas odnosimy się do sprawców, więc możemy to wykreślić.

Przejdźmy zatem do kolejnego akapitu: „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej stwierdza, że dotychczasowy brak wystarczającej pomocy dla potomków polskich zesłańców, w szczególności brak przeprowadzenia skutecznej repatriacji rodaków jest wielkim zaniedbaniem Państwa Polskiego”.

Czy są uwagi do tego akapitu?

Pan mecenas.

Legislator Michał Baranowski:

Taki drobiazg językowy, końcówka drugiego wiersza: „w szczególności nieprzeprowadzenie skutecznej repatriacji rodaków... (przecinek)...jest wielkim zaniedbaniem...”.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

„W szczególności”?

Legislator Michał Baranowski:

Zamiast „brak przeprowadzenia, nieprzeprowadzenie skutecznej repatriacji rodaków...” przecinek, to będzie wtrącenie jako całość.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Nieprzeprowadzenie, dobrze.

Poseł Joanna Fabisiak (PO):

Panie przewodniczący, ale to co mówiłam, „zbyt opieszale”, „za powolne”, słowo: „nieprzeprowadzenie” jest to zdanie jest bardzo niezręczne i to chyba Biuro Legalizacyjne przyzna.

Poseł Dorota Arciszewska-Mielewczyk (PiS):

Nie, bo w ogóle nie było przeprowadzone, więc nieprzeprowadzenie.

Poseł Joanna Fabisiak (PO):

Pięć tysięcy jednak były, więc to nie można powiedzieć, że „nieprzeprowadzenie”. To było w każdej kadencji i przez każdy kolejny rząd – nie było skuteczne, było opieszale. Zgadza się, co do opieszłości i do zbyt powolne.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Pani poseł, głosujemy, czy może zostać ten tekst?

Poseł Joanna Fabisiak (PO):

Niech zostanie.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Zostaje, dobrze, zatem przechodzimy do ostatniego akapitu: „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uznaje, że jak najszybsze przeprowadzenie repatriacji Polaków z Kazachstanu oraz innych miejsc katorgi stanowi dziś jedno z najważniejszych moralnych zobowiązań Narodu Polskiego”.

Czy mamy jakieś uwagi do ostatniego akapitu?

Jeżeli nie, to przeczytam teraz cały tekst i poproszę Komisję o przegłosowanie tekstu.

„Po zakończeniu w 1921 roku wojny polsko-bolszewickiej ponad milion Polaków pozostało na terenach Związku Sowieckiego. Większość z nich zamieszkiwała tereny Ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Sowieckiej i Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Sowieckiej. Pomimo wielu lat brutalnej polityki sowietyzacji prowadzonej przez władze nasi Rodacy zachowali polskie tradycje, język oraz przywiązanie do wiary przodków. Z tego powodu po przeprowadzeniu agresywnej antypolskiej kampanii, 28 kwietnia 1936 roku Rada Komisarzy Ludowych ZSRS podjęła decyzję o deportacji ponad 70 tysięcy Polaków do Kazachstanu.

Nasi Rodacy byli tygodniami przewożeni w wagonach towarowych w odległe północne rejony Kazachstanu, gdzie porzucano ich w szczerym stepie. Wielu z nich zmarło z wycieńczenia, chorób oraz wskutek skrajnie trudnych warunków.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej oddaje hołd wszystkim deportowanym, represjonowanym, zesłanym i zmarłym na nieludzkiej ziemi.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej stwierdza, że dotychczasowy brak wystarczającej pomocy dla potomków zesłańców, w szczególności nieprzeprowadzenie skutecznej repatriacji rodaków jest wielkim zaniedbaniem Państwa Polskiego.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uznaje, że jak najszybsze przeprowadzenie repatriacji Polaków z Kazachstanu oraz innych miejsc katorgi stanowi dziś jedno z najważniejszych moralnych zobowiązań Narodu Polskiego.”

Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem tekstu w przytoczonej wersji? (18)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (0)

Bardzo dziękuję.

Tym samym uznaje, że Komisja przyjęła poprawiony tekst projektu uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie upamiętnienia 80. rocznicy deportacji Polaków do Kazachstanu.

Legislator Michał Baranowski:

Przepraszam, jeszcze posła sprawozdawcę musimy wybrać.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Myśmy już wybrali na posiedzeniu poprzedniej komisji.

Legislator Michał Baranowski:

To był przedstawiciel do projektu, ale teraz trzeba sprawozdawcę na Sejm a obok sprawozdawcy jest jeszcze przedstawiciel, to są dwie osoby, dwie funkcje. Czyli trzeba teraz wybrać sprawozdawcę do przedstawienia sprawozdania Komisji na Sejm.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Dobrze, w takim razie bardzo proszę, abyśmy wybrali jeszcze posła sprawozdawcę, który przedstawi Sejmowi projekt uchwały.

Posel Dorota Arciszewska-Mielewczyk (PiS):

Ja wskazuję pana posła Dworczyka.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Dziękuję bardzo.

W takim razie zgadzam się, będzie to dla mnie zaszczytem.

Posel Mieczysław Kazimierz Baszko (PSL):

Awansem głosuję.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Pan poseł awansem głosuje, tak?

Jeżeli nie zobaczę sprzeciwu to uznam, że Komisja przyjęła jednogłośnie propozycję pani poseł.

Bardzo dziękuję, przyjęliśmy tą propozycję.

Na tym zamykam ten punkt, ale nie zamykam posiedzenia, panie posle, ponieważ mamy jeszcze drugi punkt porządku dziennego, sprawy różne.

Bardzo proszę.

Posel Joanna Fabisiak (PO):

Bardzo dziękuję.

Panie przewodniczący, tu są dwie kwestie.

Mniej więcej dwa miesiące temu prosiłam o wyjaśnienie i odpowiedź na piśmie, jaka jest planowana przyszłość szkoły w Atenach, bowiem organizacja roku szkolnego jest do marca. Do tej pory dyrektor nie wie i nie wiedzą rodzice, co ważniejsze, jaka będzie przyszłość ich dzieci. Dotychczas mimo monitu żadnej odpowiedzi na piśmie, ani ustnej, nie dostałam.

Druga kwestia była poruszana i to była już obietnica prezydium, że sprawa Monte Cassino będzie wyjaśniona. Ona została jedynie zatrzymana, sprawa miasteczka została chwilowo zablokowana, potem zostało ono rozebrane. Natomiast zamiary, jakie dzierżawca miał, ma nadal i przygotowuje się do tego. My mieliśmy otrzymać odpowiedź, jak ten problem jest rozwiązany i ta sprawa także nie wróciła na posiedzenie Komisji.

Zatem w obydwu kwestiach, w pierwszej ze względu na potrzeby jakiegoś stanowiska i zachowania się, i wiedzy o tym jak mają się zachować rodzice w Atenach, a w drugiej – sprawa niezmiernej wagi dla każdego Polaka, bardzo bym prosiła, aby ona jednak wróciła na posiedzenie, byśmy otrzymali odpowiedź.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Bardzo dziękuję pani poseł, ale – zgodnie z informacją, którą otrzymałem z sekretariatu Komisji i też przypominam sobie – dostaliśmy z Ministerstwa Spraw Zagranicznych odpowiedzi w tych dwóch sprawach.

Odpowiedzi zostały przesłane do nas, do parlamentarzystów a mogą być oczywiście, jeśli pani poseł sobie życzy, powtórnie przesłane. Są również do wglądu w sekretariacie Komisji.

Posel Joanna Fabisiak (PO):

Panie przewodniczący, ale to była moja prośba prywatna o odpowiedź na piśmie. Taki był dotychczas zwyczaj, że poseł, który prosił o taką odpowiedź, otrzymywał ją, ja jej nie otrzymałam.

Będę wdzięczna zatem, jeśli te odpowiedzi trafią do mnie.

Rozumiem, że pan przewodniczący był usatysfakcjonowany odpowiedzią jaka była udzielona?

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Odpowiedzi trafiły do wszystkich parlamentarzystów, zostały przesłane do wszystkich parlamentarzystów. W związku z tym, czy pani poseł chciałaby, żeby wydrukowano tą odpowiedź i dostarczono pani ją osobiście?

Posel Joanna Fabisiak (PO):

Nie, chciałabym byśmy się tą sprawą zajęli, bo sądzę, że pan przewodniczący również nie będzie usatysfakcjonowany tym rozwiązaniem, jakie jest na dzisiaj.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Rozumiem, krótko mówiąc, pani poseł proponuje, aby na najbliższym posiedzeniu Komisji wprowadzić punkt: informacja MSZ w tej sprawie, w tych obu sprawach właściwie?

Posel Joanna Fabisiak(PO):

W obydwu tych sprawach, tak.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Dobrze, dziękuję bardzo.

Czy są jeszcze w tym punkcie jakieś wypowiedzi państwa posłów?

Bardzo proszę.

Posel Mieczysław Kazimierz Baszko (PSL):

Panie przewodniczący, panie, panowie posłowie, chciałbym wprowadzić punkt w związku z sytuacją, że nie ma pociągu relacji Grodno-Białystok-Ełk, który został zawieszony. Prosiłbym ministerstwo transportu o informację, jaka jest sytuacja i czy będzie ta linia uruchomiona, bo jest tendencja taka, żeby ten pociąg był na trasie Grodno-Białystok-Warszawa.

Dlaczego ja tak uprzedzam? Wyjaśniam, jeżeli pociąg przejeżdża przez dwa województwa, to wtedy jest to zadanie rządowe i była już próba poprzedniego rządu, żeby to był pociąg relacji Grodno-Białystok, a wtedy koszty spadają na samorząd województwa, no i tutaj doszło do konfliktu.

Przewodniczący poseł Michał Dworczyk (PiS):

Rozumiem.

Panie posle, bardzo proszę o przesłanie mailem albo na piśmie do sekretariatu Komisji sformułowania tego punktu, który wprowadzimy do porządku obrad kolejnego posiedzenia Komisji.

Jeżeli nie ma innych propozycji, wszystkim państwu dziękuję i zamykam posiedzenie.